

Til:

Knut Kvale

Vår dato: 16.08.2021

Deres referanse:
Vår referanse: 2021/6255-
60902/2021

Vår saksbehandler:
Grete Djupvik Smedsrud

Notat - Status skolepsykologstilling

Kommunestyret gjorde vedtak i sak 167/2018 om å opprette en psykologstilling som skal jobbe forebyggende og lavterskel i grunnskolen:

«Posisjonen ønsker å satse på forebyggende arbeid og psykiske helse. Rådmannen bes komme tilbake til kommunestyret ved første anledning med forslag om hvordan den roterende skolepsykolog i forslag A 1 som skal yte lavterskels samtaleterapi og veiledning av elever som del av eller i tett samarbeid med skolehelsetjenesten, kan organiseres og finansieres innenfor rammen etter at fondsdisposisjonen i A 1 er brukt opp»

I mars 2019 gjorde rådmannen en tilråding om hvordan stillingen skulle benyttes. Kommunestyret gjorde følgende vedtak i sak 43/2019:

- «1. Nyopprettet stilling på ca. 50 % som roterende skolepsykolog skal ha sitt virke ved de tre ungdomsskolene i Øvre Eiker kommune. Andre arbeidsplasser kan være aktuelt på et seinere tidspunkt.*
- 2. Stillingen blir organisatorisk lagt til PPTs systemiske arbeid.*
- 3. Stillingen skal samarbeide tett med ledelsen/ansatte i skolene, skolehelsetjenesten og andre samarbeidspartnere»*

I dag er psykiske lidelser landets dyreste lidelser og koster mellom 280 og 290 milliarder kroner hvert eneste år. I arbeidet med å håndtere dette, har vi vært gode på å bygge opp et behandlingsapparat. Men vi kan ikke behandle oss ut av dette. Når vi ser på behandling, er langtidseffektene av de behandlingsrettede tiltakene innen psykisk helsevern fortsatt svakere enn det vi ønsker (Cipriani m.fl., 2009; Cuijpers m.fl., 2010; Jorm m.fl., 2017; Weisz m.fl., 2017). Særlig nedslående er tilbakefallsratene for de vanligste tilstandene (Judd m.fl., 1998; Fergusson, Boden & Horwood, 2007) og behandling sett i et samfunnsøkonomisk perspektiv (Andrews m.fl., 2004).

Det vi derimot ser er at det skal lite til for at psykisk helsefremmende og sykdomsforebyggende initiativ blir betydelig mer lønnsomme enn kurative (Brent m.fl., 2015; Brugha m.fl., 2011; Cuijpers m.fl., 2008; Knapp, McDaid & Parsonage, 2011; McDaid m.fl., 2017). Vil vi ha mest mulig psykisk helse igjen for pengene, bygge landets psykiske helse og redusere forekomsten av nye psykiske lidelser i samfunnet, må vi derfor tenke annerledes. Jo tidligere vi investerer i psykisk helse, desto mer psykisk helse får vi igjen for pengene (Heckman, 2006). Det å sørge for at barnehager og skoler blir psykisk helsefremmende organisasjoner viser seg derfor å være noe av det lureste man kan gjøre.

Øvre Eiker kommune har forstått dette. Gjennom ansettelse av en skolepsykolog med fokus på psykisk helsefremmende og forebyggende arbeid, ligger det en grunnleggende forståelse for at psykisk helse ikke skapes i helsetjenestene, men at det er noe vi aktivt må utvikle, beskytte og opprettholde i hverdagen - der vi lever livene våre. På en arena som skole er det sentralt at dette ansvaret bæres av de voksne som jobber der.

Skolepsykologen startet opp sitt arbeid i juni 2020, og det ble besluttet fra administrasjonen at hun i første omgang skulle starte ved de to største ungdomsskolene i kommunen, da hun kun har en 50 % stilling. Et naturlig startsted for skolepsykologens arbeid i det psykisk helsefremmende og forebyggende arbeidet på skolene i Øvre Eiker, har vært å la de ansatte på skolene knytte bekjentskap til «De syv psykiske helserettighetene» (Arne Holte). «De syv psykiske helserettighetene» fastslår hva vi alle trenger å kjenne på for at vår psykiske helse skal fungere, herunder følelsen av identitet og selvrespekt, mening i livet, mestring, tilhørighet, trygghet, deltakelse og fellesskap. Når barnehager og skoler leverer på dette, da er de psykisk helsefremmende. Når de ikke gjør det, da er de ikke psykisk helsefremmende. Målet bør være at vi med sikkerhet kan si at ungdomsskolene i Øvre Eiker kommune er psykisk helsefremmende skoler som bidrar til å styrke den psykiske helsen hos alle elevene.

Dette arbeidet har kommet godt i gang på Vestfossen ungdomsskole skoleåret 2020/2021 gjennom kompetansehevingsøkter for de ansatte, der kunnskap har blitt kombinert med refleksjon i grupper. Det har også blitt påbegynt veiledning av deler av ansattgruppen. En kombinasjon av kompetanseheving og praktisk rettet veiledning er nødvendig for at kunnskapen vi tilegner oss skal finne veien ut i klasserommene der elevene er store deler av dagen. Tilbakemeldinger fra skolen har vært svært gode.

Jevnlige møter med skoleledelsen på de ulike skolene knyttet til implementering av arbeidet som gjøres i skolene er planlagt som en del av det videre arbeidet. Det gjelder også arbeidsøkter med ansattgruppen der vi sammen finner gode måter å jobbe på som gjør at elevene berøres av arbeidet som legges ned. Fagøkter med ulike temaer, samt veiledning av de ansatte er planlagt gjennomført for skoleåret 2021/2022.

Tilsvarende arbeid og implementeringsprosess har ikke kommet like langt på Hokksund ungdomsskole.

Skoleåret 2020/2021 har vært preget av Covid-19, noe som har utfordret seksjonen og skolepsykologen med å implementere den nyopprettede stillingen i tråd med det som var planlagt. Vi ser at arbeid ikke har kommet så langt som vi hadde sett for oss ved oppstart.

For å oppsummere og avslutte: Vi vet nå at samfunnsutfordringen fra psykiske helseutfordringer bare kan løses ved forebygging. Det må da forebygges både direkte mot individer med høy risiko/klare tegn på problemer (indikativt nivå), mot grupper med kjent eller forhøyet risiko for å utvikle problemer (selektivt nivå) og på det vi kaller universelt nivå som omfatter innsats rettet mot hele befolkningsgrupper, inkludert psykisk helsefremmende arbeid. I Øvre Eiker kommune har vi nå ansatte med ulike profesjonsbakgrunn som jobber på alle disse nivåene, og det må vi fortsette med.

Samtidig må vi være klar over to ting til: Jo bredere innsatsen treffer, desto bedre er det. Og jo tidligere vi setter inn innsatsen, desto bedre er det. Det gjelder for den enkelte, og det gjelder for samfunnet. Det gjelder enten man legger til grunn et utdanningsperspektiv, et helseperspektiv eller et samfunnsøkonomisk perspektiv.

En skolepsykolog som jobber systematisk med psykisk helsefremmende og forebyggende arbeid vil kunne komplettere øvrige tiltak som ytes av støttetjenestene i oppvekst. Det er ikke bare i tråd med oppdatert kunnskap på området, men også en forutsetning for å lykkes i arbeidet med strategiene «Ett lag/helhetlig innsats» og kommunens hovedstrategi «Helt innafor».

Med vennlig hilsen

Grete Djupvik Smedsrud
tjenesteleder